

Čís. 2565.

Bylo-li v pojišťovací smlouvě výslovně vymíněno, že ručení z provozu automobilu vztahuje se pouze na případ, že ten, kdo automobil při nehodě řídil, měl předepsané povolení k jízdě, nelze se domáhati plnění z pojišťovací smlouvy, osvědčil-li sice řidič schopnost k řízení automobilu, neměl však úředního povolení.

(Rozh. ze dne 2. května 1923, Rv I 1421/22.)

Žalující podnikatel automobilové vozby byl pojištěn u žalované pojišťovny proti povinnému ručení, jež by se přihodilo v provozování podniku. Pojišťovací smlouva stanovila výslovně: »Pojištění platí jen tehdy, byl-li používán vůz, případně typ jeho, úředně vyzkoušen a schválen a má-li jeho řidič předepsané povolení k jízdě« a »Pojištěn jest dále ustanovený řidič, jehož jména netřeba udávati, který však musí mítí úřední povolení k jízdě«. Dne 10. září 1921 stala se automobilu nehoda, při níž utrpěly četné osoby úraz. Řidič automobilu neměl předepsaného svolení k jízdě, ba ani řidičské zkoušky. Ježto poškození cestující žalovali žalobce o náhradu škody, domáhal se na soudě určení, že pojišťovací smlouva se žalovanou pojišťovnou vztahuje se i na úraz ze dne 10. září 1921. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Soud první stolice posoudil věc na nesporném skutkovém základě úplně správně. Rozhodl, že právní poměr mezi stranami z pojišťovací smlouvy ze dne 10. srpna 1921 nevztahuje se na úraz, udávší se provozováním podniku žalující strany dne 10. září 1921 a to proto, že nebyla splněna podmínka pojišťovací smlouvy, »že ten, který automobil při nehodě řídil, měl předepsané povolení k jízdě«. Odvolatel brojí proti tomuto doslovnému výkladu řečené smluvní podmínky, uplatňuje názor, že této podmínce rozuměti jest jen v ten smysl, že řidič musí jen vykazovati ony vlastnosti a zkušenosti, které jsou předpokladem pro udělení úředního povolení k řízení jízdních silostrojů, a že tudíž oné podmínce vyhověno jest i tam, kde řidič, ač onoho úředního povolení nemá, jako v tomto případě, ony vedoucí vlastnosti, schopnosti a zkušenosti jinak osvědčil. Než soud odvolací osvojuje si přesnější náhled soudu první stolice; neboť ona podmínka odpovídá ustanovení Šu 22 min. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., že samostatně řídití jízdné silostroje o více než jedné koleji jest dovoleno jen tomu, kdo, vykážav svou odbornou způsobilost, obdržel k tomu úřední povolení, a že způsobilost prokázal zkouškou, již složití jest před komisaři, ustanovenými u politického úřadu zemského a rovněž jako toto jasné zákonné ustanovení připouští jen přesný a doslovný výklad, nutno i onu smluvní doložku, která vlastně jen ono zákonné ustanovení přejímá, vykládati jako nezbytnou podmínku ručení pojišťovny za automobilovou nehodu. Poněvadž v tomto případě řidič František R., který pojištěný žalobcův autobus, když se mu nehoda přihodila, řídil, úředního povolení k řízení automobilů dle citovaného min. nařízení neměl, ba ani předepsané zkoušky ještě nesložil, nebylo tu přesně smluvené podmínky pro ručení žalované

pojišťovny za tento úraz a jest úplně lhostejné, že František R., jenž tenkrát řidičem automobilu žalobcova byl, dříve již se jako schopný řidič automobilu osvědčil, a schopnost tu tři dny po úrazu předepsanou zkouškou prokázal. Neprávem poukazuje odvolatel k odůvodnění toho, že jeho nárok z pojištění po právu pozůstává, na ustanovení druhého odstavce Šu 32 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. Podmínku, o kterou jde, nelze pokládati za úmluvu ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Neboť nejde tu o podmínku, jejíž nesplnění před udavší se nehodou dává pojišťovateli právo k vypovězení pojišťovní smlouvy bez zachování smluvené výpovědní lhůty, nýbrž o podmínku založenou v zákonném předpisu, která dle obsahu smlouvy platnost pojištění vůbec vylučuje. Než i kdyby podmínka ta považována byla za úmluvu ve smyslu Šu 32 cit. zákona, mohla by se jí v tomto případě žalovaná jako pojišťovatelka, ač před udavší se nehodou výpovědi nedala, nyní po udavší se nehodě dovolati, poněvadž jest tu zavinění žalobce jako pojištěného v tom směru, že zaměstnává řidiče, jenž předepsaného povolení k jízdě neměl, jednal proti zákonnému ustanovení, a jest úplně lhostejno, že právě tento nedostatek řidiče příčinou nehody nebyl. Soud první stolice tudíž pro nedostatek podmínky »úředního povolení řidiče k jízdě« právem žalobní nárok zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobcovo dovolání, opírající se o důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s., není opodstatněno; odvolací soud posoudil spornou věc po právní stránce správně, vysloviv, že pojišťovací smlouva se nevztahovala na nehodu, přihodivší se dne 10. září 1921, jelikož nebyla žalobcem splněna důležitá podmínka pojišťovacího návrhu. Nejde o doložku dle Šu 32 odstavec druhý zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., jejíž nesplnění před udavší se nehodou dává pojistitelce právo k vypovězení pojišťovací smlouvy bez zachování smluvené lhůty výpovědní, nýbrž jde o závaznost na zákonném předpisu spočívající, vylučující smluvně platnost pojištění vůbec. Okolnost, že tato závaznost odpovídá ustanovení Šu 22 min. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 10 ř. zák., má význam pro pojistitelku jako nositelku pojišťovacího rizika, poněvadž nedostatkem předepsaného povolení úředního k jízdě zvětšuje se rozsah pojistného plnění. Proto má porušení veřejného opatření bezpečnostního pro pojišťovací návrh velmi podstatný význam a není bezvýznamným ustanovením smluvním, neboť se dotýká přímo podstaty pojištění. Jde tím o smluvní část účelně, cílevědomě do pojišťovací smlouvy pojatou.

Čís. 2566.

Zjištěna-li obecná obchodní hodnota zboží (§ 88 žel. dopr. ř.) v cizí měně, jest ji vyplatiti v Kč dle kursu ke dni reklamace.

(Rozh. ze dne 2. května 1923, Rv I 1472/22.)